

№8 жалпы билим берүү орто мектебинин спорттук аянтчасындагы коопсуздук боюнча көрсөтмөлөр

Спорт аянтчасындагы коопсуздук боюнча көрсөтмөлөр:

I. Коопсуздуктун жалпы талаптары.

Спорт аянтчасындагы сабактарга төмөнкүлөр уруксат берилет:

- 1-11-класстардын медициналык кароодон өткөн жана дене тарбия боюнча медициналык көрсөтмөлөрү жок окуучулары;
- коопсуздук боюнча көрсөтмөлөрдөн өтүү;
- оюн аянтчасынын бардык түрдөгү спорт шаймандарын колдонууда коопсуздук эрежелери менен таанышуу;
- көнүгүүнүн түрүнө жана аба-ырайынын шарттарына ылайыкташтырылган спорттук шаймандар менен спорттук кийимдерди жана спорттук бут кийимдерди кийүү. Спорт аянтчасында сабактарды өткөрүүдө окуучулардан ички эрежелерди сактоо талап кылынат. Спорт аянтчасында сабактардын жүгүртмөсү мектептин директору тарабынан бекитилет.

Спорт аянтчасында сабактарды өткөрүү учурунда кооптуу жана зыяндуу фактор төмөнкүлөр:

- **Физикалык** (спорттук шаймандар жана арматуралар, спорт аянтчаларын каптоо; аянтта жана секирүүчү чункурдун кумундагы бөтөн нерселер; статикалык жана динамикалык ашыкча жүктөөлөр; снаряддар, тайгак беттер; аба-ырайынын кескин шарттары);
- **Химиялык** (чан). Окуучулар кимде биринчи жардам күтүүсү бар экендигин билип, биринчи жардамды көрсөтө алышы керек. Жабырлануучу же окуянын күбөсү ар бир кырсык жөнүндө сабактарды өткөрүп жаткан адамга токтоосуз билдирүүгө милдеттүү. Окуучуларга сабактарды өткөргөн адамдын уруксатысыз физикалык көнүгүүлөрдү жасоого тыюу салынат. Ушул нускаманы аткарбаган же бузган окуучулар мектептин Ички Эрежелерине ылайык жооп беришет.

II. Сабактарды баштоодон мурунку коопсуздук талаптары:

Ушул нускаманын мазмунун изилдөө.

Иш-аракеттин түрүнө жана аба-ырайынын шарттарына ылайыктуу спорттук кийимдерди жана бут кийимдерди кийиңиз. Бут кийимдин тайгаланбаган таманы болушу керек.

Сабактарды баштоого тыюу салынат:

- дароо тамактангандан кийин;
- оор физикалык күчтөн кийин;
- айыкпаган жаракат жана жалпы начарлоо менен.

III. Сабак учурундагы коопсуздук талаптар:

Сабак учурунда окуучу төмөнкүлөргө милдеттүү:

- ушул көрсөтмөлөрдү аткарууга;
- сабактарды өткөрүп жаткан адамдын бардык көрсөтмөлөрүн жана буйруктарын так аткарууга;
- сабактарды өткөрүп жаткан адамдын буйругу боюнча сабактарды баштоого жана аяктоого;
- топто кыска аралыкка старт алууда кагылышууну болтурбоо үчүн өз жолу менен гана чуркоо зарыл;
- кагылышууну болтурбоо үчүн күтүлбөгөн жерден токтоп калуудан алыс болуу керек;
- ыргытуу тармагында адамдар жок экендигин текшерип алуу;
- спорттук шаймандарды жана инвентарларды сабактарды өткөрүп жаткан адамдын уруксаты жана жетекчилиги астында гана пайдаланууга;
- башка окуучулар жана спорттук шаймандар менен кагылышуудан алыс болуу;
- көнүгүүлөрдү жасоодон мурун, кооптуу аймакта адамдар жана жаныбарлар жок экендигин текшерип, белгилүү бир физикалык көнүгүүлөрдү аткарууда коопсуздук талаптарын сактоо;
- белгилүү бир физикалык көнүгүүлөрдү аткарууда коопсуздук талаптарын сактоо.

Окуучуларга тыюу салынат:

- бузулган спорт шаймандарын колдонууга;
- көнүгүүлөрдү зарыл камсыздандыруусуз жасоого;
- нымдуу алакан менен гимнастикалык жабдыктарда көнүгүүлөрдү жасоого;
- ыргытуучунун өз жагында туруу, ыргытуу зонасында болуу, шаймандарды ыргытып жаткан адамдын уруксатысыз жүгүрүүгө;
- бири-бирине ыргытып снаряд берүүгө;
- сабакты өткөрүп жаткан адамдын уруксатысыз ыргытууга;
- секиргенде тегиз эмес, бош жана тайгак жерде секирүүгө;
- көнүгүүнүн башка түрүнө өз алдынча өтүүгө;
- нымдуу алакан менен снаряддарды ыргытууга;
- сабактарды өткөрүп жаткан адамдын уруксатысыз спорт аянтчасынан чыгып кетүүгө;
- сабак өткөргөн адамдын уруксатысыз ар кандай аракеттерди жасоого спорттук снаряддарды жана шаймандарды башка максаттарда колдонууга;
- спорттук снаряддарды жана шаймандарды өз алдынча демонтаждоого, чогултууга жана ондоого;

IV. Өзгөчө кырдаалдардагы коопсуздук талаптары:

Эгерде сиз машыгуу учурунда муундарыңызда, булчундарыңызда оору пайда болсо, теринин кызаруусу жана колдун же буттун сыйрылышы, же өзүн начар сезсе көнүгүүнү токтотуп, көнүгүүнү өткөрүп жаткан адамга кабарлап жана анын көрсөтмөлөрүнө ылайык иш алып баруу зарыл. Сабак учурунда үшүктүн же күндүн күйгөндүгүнүн белгилерин байкалса, сабак өтүп жаткан адамга кабарлап, анын көрсөтмөлөрүнө ылайык иш-аракет алып барылат. Чукул

кырдаалда (снаряддардын жана шаймандардын иштебей калгандыгын, бөтөн жыттардын, түтүндөрдүн пайда болушун аныктоо) табылган учурда, сабактарды өткөрүп жаткан адамга анын көрсөтмөлөрүнө ылайык иш алып баруу жөнүндө токтоосуз кабарлоо керек. Эгерде кимдир бирөө жаракат алган болсо, анда сабакты өткөрүп жаткан адамга кабарлоо зарыл. Керек болсо жана мүмкүн болсо, сабакты өткөн адамга же медайымга жабырлануучуга биринчи медициналык жардам көрсөтүүсүнө жардам берүү.

V. Сабактын аягындагы коопсуздук талаптары:

- алынган инвентарларды жана (же) аксессуарларды сабактарды өткөрүп жаткан адамга тапшыруу;
- сабактарды өткөрүп жаткан адамдын уруксаты менен кийинүү бөлмөсүнө баруу;
- спорттук шаймандардын иштебей калгандыгы, аянтта бетон нерселердин болушу жөнүндө аныкталганда сабак өтүп жаткан адамга маалымдоо.

VI. Акыркы пункттары:

Бул нускаманы текшерүү жана кайра карап чыгуу 5 жылда бир жолудан кем эмес жүргүзүлөт.

Нускама төмөнкүдөй учурларда мөөнөтүнөн мурда кайра каралышы керек:

- Тармактар аралык жана тармактык эрежелерди жана эмгекти коргоо боюнча типтүү нускамаларды карап жатканда;
- спорт аянтчасында шарттар өзгөргөндө;
- жаңы спорттук шаймандарды жана технологияларды киргизүүдө;
- аварияларды, кырсыктарды тергөө материалдарын талдоонун натыйжалары боюнча;

Эгерде ушул көрсөтмө бекитилген (күчүнө кирген) күндөн тартып 5 жылдын ичинде спорт аянтчасындагы шарттар өзгөрүлбөсө, анда анын колдонулушу жакынкы 5 жылга узартылат. Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду өз убагында киргизүү, ошондой эле ушул нускамаларды кайра карап чыгуу үчүн жоопкерчилик спорт аянтчасында сабактарды өткөрүүгө жооптуу кызматкерге жүктөлөт.